

	<p>Ерекше білім беру қажеттіліктері бар тұлғалар үшін жоғары білімнің білім беру бағдарламалары бойынша Қазтұтынуодағы Караганды экономикалық университетіндегі білім беру қызметін іске асыру тәртібі туралы ЕРЕЖЕ</p>	<p>Нұсқа 1 2020ж.</p>
<p>КЭУК-П-04-2020</p>		<p>стр.1 из 8</p>

«БЕКІТЕМІН»

Караганды экономикалық
университетінің ректоры
Э.Ф.Д., профессор
Е.Б.Аймағамбетов
« 20 » маусым 2020ж.

**Ерекше білім беру қажеттіліктері бар тұлғалар үшін жоғары білімнің
білім беру бағдарламалары бойынша Қазтұтынуодағы Караганды
экономикалық университетіндегі білім беру қызметін іске асыру тәртібі
туралы
ЕРЕЖЕ**

1. Анықтамалар, белгілер, қысқартулар

1.1. Осы ережеде мынадай анықтамалар пайдаланылады

Ерекше білім беру қажеттіліктері бар білім алушы	психологиялық-медициналық-педагогикалық комиссия растаған және арнайы жағдайлар жасамай білім алуға кедергі келтіретін дене және (немесе) психологиялық дамуында кемшіліктері бар жеке тұлға;
Инклюзивті білім алу	арнайы білім беру қажеттіліктері мен жеке мүмкіндіктерін ескере отырып, барлық білім алушылар үшін білімге тең қол жетімділікті қамтамасыз ету.
Бейімделген білім беру бағдарламасы	ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдардың психофизикалық даму ерекшеліктерін, жеке мүмкіндіктерін ескере отырып, оларды оқыту үшін бейімделген және қажет болған жағдайда дамудың бұзылуын түзететін және көрсетілген адамдардың әлеуметтік бейімделуін қамтамасыз ететін білім беру бағдарламасы
Бейімделу модулі	бұл ерекше білім беру қажеттіліктері бар білім алушылардың қажетті құзыреттерін қалыптастыру кезінде денсаулық шектеулерінің әсерін азайтуға және жоюға, сондай-ақ білім беру бағдарламасын игеруге, ерекше білім беру қажеттіліктері бар білім алушылардың әлеуметтік және кәсіптік бейімделуіне ықпал ететін оқу және коммуникативтік дағдыларды жеке түзетуге бағытталған жоғары білім берудің бейімделген білім беру бағдарламасының элементі.

Мүгедекті оқалтудың жеке бағдарламасы (ОЖБ)	Мемлекеттік медициналық-әлеуметтік сараптама қызметінің шешімі негізінде әзірленген, мүгедек үшін организмнің бұзылған немесе жоғалтқан функцияларын қалпына келтіруге, өтеуге, қалпына келтіруге, мүгедектің белгілі бір қызмет түрлерін орындауға қабілетін өтеуге бағытталған медициналық, кәсіптік және басқа да оқалту шараларының жекелеген түрлерін, нысандарын, көлемдерін, іске асыру мерзімдері мен тәртібін қамтитын оңтайлы оқалту іс-шаралары кешені.
Жеке оқу жоспары	накты білім алушының білім беру қажеттіліктерін және ерекшеліктерін ескере отырып, оның мазмұнын дараландыру негізінде білім беру бағдарламаларын игеруді қамтамасыз ететін оқу жоспары.
Білім алу үшін арнайы жағдайлар	арнайы білім беру бағдарламалары мен оқыту және тәрбиелеу әдістерін, арнайы оқулықтарды, оқу құралдары мен дидактикалық материалдарды, ұжымдық және жеке пайдаланудағы оқытуудың арнайы техникалық құралдарын, оның ішінде бейімдік компьютерлік технологияларды пайдалануды қамтитын ерекше білім берілуіне қажеттілігі бар білім алушыларды оқыту, тәрбиелеу және дамыту шарттары, білім алушыларға қажетті техникалық көмек көрсететін ассистенттің (көмекшінің) қызметтерін ұсыну, топтық және жеке түзету сабактарын өткізу, білім беру қызметін жүзеге асыратын ұйымдардың гимараттарына қолжетімділікті қамтамасыз ету және ерекше білім беру қажеттіліктері бар білім алушылардың білім беру бағдарламаларын игеруі онсыз мүмкін емес немесе қын болатын басқа да жағдайлар жасау.

1.2. Осы ережеде мынадай белгілер пайдаланылады:

КҚЭУ	Қазұтынуодағы Қарағанды экономикалық университеті
КР	Қазақстан Республикасы
МЖБС	Мемлекеттік жоғары білімнің білім беру стандарты
ПОҚ	Професорлық-оқытушылық құрам
ББ	Білім беру бағдарламасы
ДМШ	денсаулық мүмкіндіктері шектеулі
АДД	Академиялық даму департаменті

	<p>Ерекше білім беру жағеттіліктері бар тұлғалар үшін жоғары білімнің білім беру бағдарламалары бойынша Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университетіндегі білім беру кызметін іске асыру тәртібі туралы ЕРЕЖЕ</p>	<p>Нұсқа 1 2020ж.</p>
<p>КЭУК-П-04-2020</p>		<p>стр.3 из 8</p>

2. Жалпы ережелер

2.1 Осы ереже КР қолданыстағы заңнамасына, жоғары білім беру саласындағы қатынастарды реттейтін нормативтік құқықтық актілерге сәйкес деңсаулық мүмкіндігі шектеулі азаматтардың білім алу құқықтарын іске асыруды қамтамасыз ету үшін ҚҚӘУ-де мүгедектерді және деңсаулық мүмкіндігі шектеулі адамдарды (бұдан әрі - деңсаулық мүмкіндігі шектеулі студенттерді) оқытуудың ерекше (арнайы) жағдайларын және жұмыс бағыттарын айқындаиды.

2.2 Білім беру бағдарламалары бойынша жоғары білімнің мазмұны және деңсаулық мүмкіндіктері шектеулі білім алушылардың окуын үйымдастыру шарттары бейімделген білім беру бағдарламасымен, ал мүгедектер үшін мүгедекті оңалтуудың жеке бағдарламасына сәйкес айқындалады.

2.3 Мүгедектер мен деңсаулық мүмкіндіктері шектеулі білім алушылардың білім беру бағдарламалары бойынша оқыту ҚҚӘУ-де осындағы білім алушылардың психофизикалық даму ерекшеліктерін, жеке мүмкіндіктері мен деңсаулық жағдайын ескере отырып жүзеге асырылады.

3. Білім беру процесінің білім беру бағдарламаларын және оқу-әдістемелік қамтамасыз етуін деңсаулық мүмкіндігі шектеулі студенттерге бейімдеу

3.1. Деңсаулық мүмкіндіктері шектеулі білім алушыларды білім беру бағдарламалары бойынша оқытууды, ҚҚӘУ осындағы білім алушылардың психофизикалық даму ерекшеліктерін, жеке мүмкіндіктері мен деңсаулық жағдайын ескере отырып жүзеге асырады.

3.2. Университетте білім беру қызметі жүзеге асырылатын бакалавриат пен магистратураның бағыттары мен бағдарламаларының әрқайсысында тандау пәндерін, оның ішінде ерекше білім беру жағеттіліктерін іске асыруды қамтамасыз ететін арнайы пәндерді менгеру мүмкіндігі көзделеді. Қажет болған жағдайда білім беру бағдарламасына арнайы қосымша құрылады, онда мүгедектер мен мүмкіндігі шектеулі адамдарға мамандандырылған бейімдеу пәндерін (модульдерін) көрсете отырып, инклузивті білім беру нысандары көзделген.

3.3. Мүмкіндігі шектеулі студенттердің өтініші бойынша олар үшін университетте оқу мерзімін өзгерту мүмкіндігі бар жеке оқу жоспары белгіленеді. Мүгедектер мен мүмкіндігі шектеулі адамдардың жеке оқу жоспары бойынша оқыған кезде университеттің олардың оқу мерзімін тиісті оқу нысаны үшін белгіленген мерзіммен салыстырғанда 6 айға дейін ұлғайтуға құқы бар.

	<p>Ерекше білім беру қажеттіліктері бар тұлғалар үшін жоғары білімнің білім беру бағдарламалары бойынша Қазтұтынуодагы Қарағанды экономикалық университетіндегі білім беру қызметін іске асыру тәртібі туралы ЕРЕЖЕ</p>	<p>Нұсқа 1 2020ж.</p>
<p>КЭУК-П-04-2020</p>		<p>стр.4 из 8</p>

3.4. Денсаулық мүмкіндігі шектеулі білім алушыға білім беру басқа білім алушылармен бірге, сол сияқты жеке топтарда ұйымдастырылуы мүмкін.

3.5. Мүмкіндігі шектеулі студенттерді оқыту кезінде қашықтықтан және байланыс білім беру технологияларын қолдана отырып, олар үшін қол жетімді нысандарда ақпарат қабылдау мен беруді қамтамасыз ету қажет.

3.6. Денсаулық мүмкіндіктері шектеулі адамдар қатарындағы білім алушылар өздерінің денсаулық шектеулеріне сәйкес келетін нысандарда электрондық және/немесе баспа білім беру ресурстарымен қамтамасыз етілуге тиіс.

3.7. Денсаулық жағдайы бойынша шектеулері бар білім алушылар үшін оқу және өндірістік практикаларды ұйымдастыру кезінде оңалту мен медициналық-әлеуметтік сараптаманың жеке бағдарламасының қолжетімділігі жөніндегі талаптары мен ұсынымдарын ескере отырып, практикадан ету орындарын тандауды жоспарлау қажет.

3.8. Мүмкіндігі шектеулі студенттердің ағымдағы және қорытынды аттестаттауын өткізу олардың негізгі білім беру бағдарламасында жоспарланған оқу нәтижелеріне қол жеткізуін бағалауға мүмкіндік беретін бейімделген бағалау құралдарын құруды көздейді. Мүмкіндігі шектеулі студенттер үшін ағымдағы және қорытынды аттестаттауды өткізу нысаны жеке психофизикалық ерекшеліктері ескеріле отырып (ауызша, қағаздағы жазбаша, компьютердегі жазбаша, тестілеу нысанындағы және т.б.) белгіленеді. Қажет болған жағдайда студентке сынаққа немесе емтиханға жауап дайындау үшін қосымша уақыт беріледі.

3.9. Денсаулық мүмкіндіктері шектеулі студенттер үшін ҚҚЭУ-де денсаулық сақтау және бейімделген дene шынықтыру қафидаттарын сақтау негізінде дene шынықтыру және спорт бойынша пәндерді (модульдерді) меңгерудің ерекше тәртібі белгіленеді.

3.10. ҚҚЭУ-де мүмкіндігі шектеулі білім алушылардың білім беру бағдарламалары бойынша жоғары білім алуы үшін арнайы жағдайлар жасалуы тиіс.

3.11. Денсаулық мүмкіндіктері шектеулі білім алушылардың білім беру бағдарламалары бойынша жоғары білім алуы үшін арнайы жағдайлар болып мыналар түсіндіріледі: арнаулы білім беру бағдарламалары мен оқыту және тәрбиелеу әдістері, арнайы оқулықтар, оқу құралдары мен дидактикалық материалдар, ұжымдық және жеке пайдаланудағы арнайы техникалық құралдарды пайдалану, білім алушыларға қажетті техникалық көмек көрсететін асистенттің (көмекшінің) қызметтерін ұсынуы, топтық және жеке сабактар өткізу, ұйымдардың ғимараттарына кіруді қамтамасыз ету және денсаулық мүмкіндіктері шектеулі білім алушылардың білім беру бағдарламаларын меңгеруі онсыз мүмкін емес басқа да жағдайлар

	<p>Ерекше білім беру қажеттіліктері бар тұлғалар үшін жоғары білімнің білім беру байдарламалары бойынша Қазұтынуодагы Караганды экономикалық университетіндегі білім беру қызметін іске асыру тәртібі туралы ЕРЕЖЕ</p>	<p>Нұсқа I 2020ж.</p>
<p>КЭУК-П-04-2020</p>		<p>стр.5 из 8</p>

3.12. Денсаулық мүмкіндіктері шектеулі студенттерге білім беру бағдарламалары бойынша жоғары білім алу кезінде тегін арнайы оқулықтар мен оку құралдары, басқа да оку әдебиеттері беріледі, сондай-ақ сурдоудармашылар мен тифлосурдоудармашылардың қызметтері көрсетіледі.

4. Мүгедектер мен мүмкіндігі шектеулі адамдарды оқыту үшін қолжетімді орта құру

4.1. Тірек-қымыл аппараты бұзылған мүгедектер мен денсаулық мүмкіндігі шектеулі адамдар үшін университетте білім алушылардың оку үй-жайларына, асханаларға, дәретханаларға және үйымның басқа да үй-жайларына кедергісіз кіру, сондай-ақ көрсетілген үй-жайларда болу мүмкіндігін (пандустардың, тұтқалардың, кеңейтілген есік ойықтарының, лифтілердің болуы, тосқауыл бағандардың жергілікті төмендеуі; арнайы креслолардың және басқа да құрылғылардың болуы) қамтамасыз ететін материалдық-техникалық жағдайлар жасалады.

4.2. Мүгедектер мен көру қабілеті бойынша мүмкіндігі шектеулі адамдар үшін қажет болған жағдайда мыналар қамтамасыз етіледі:

- көру қабілеті нашар адамдар үшін Интернет-желілерінде КҚЭУ-дің ресми сайтының баламалы нұсқаларының болуы;

- зағип немесе нашар көретін білім алушылар үшін қолжетімді орындарда және бейімделген нысанда (олардың ерекше қажеттіліктерін ескере отырып) оку сабактарының кестесі туралы анықтамалық ақпарат орналастыру;

- білім алушыға қажетті көмек көрсететін, ассистенттің қатысуы;
- баспа материалдарының баламалы форматтарын шығаруды (ірі шрифт немесе аудиофайлдар) қамтамасыз ету;
- зағип болып табылатын және бағыттағышты пайдаланатын білім алушының үйім ғимаратына кіруін қамтамасыз ету.

4.3. Мүгедектер мен есту қабілеті бойынша мүмкіндігі шектеулі адамдар үшін қажет болған жағдайда мыналар қамтамасыз етіледі:

- көрнекі оку сабактарының кестесі туралы дыбыстық анықтамалық ақпараттың қайталануын анықтау (субтитрлерді трансляциялау мүмкіндігі бар мониторларды орнату (мониторлар, олардың өлшемдері мен санын үй-жайдың көлемін ескере отырып анықтау қажет);

- ақпаратты тиісті дыбыс құралдарымен жаңғыртуды қамтамасыз ету.

	<p>Ерекше білім беру қажеттіліктері бар тұлғалар үшін жоғары білімнің білім беру бағдарламалары бойынша Қазтұтынуодағы Караганды экономикалық университетіндегі білім беру қызметін іске асыру тәртібі туралы ЕРЕЖЕ</p>	<p>Нұсқа 1 2020ж.</p>
	КЭУК-П-04-2020	стр.6 из 8

5. Денсаулық мүмкіндіктері шектеулі студенттер үшін білім беру процесін кешенді сүйемелдеу

5.1. Денсаулық мүмкіндіктері шектеулі студенттер үшін білім беру процесін сүйемелдеу бойынша барлық бөлімшелердің қызметін үйлестіруді факультет деканаты жүзеге асырады.

5.2. Деканат жетекшілерге, оқытушыларға және студенттерге университетте мүгедектерге және денсаулық мүмкіндіктері шектеулі тұлғаларға білім беру мәселелері бойынша ақпараттық және консультациялық қолдау көрсетеді.

5.3. Академиялық даму департаменті денсаулық мүмкіндіктері шектеулі студенттердің жеке оку жоспарларын жасауға жәрдемдеседі.

5.4. Кафедра менгерушілері, білім беру бағдарламаларының басшылары қажет болған жағдайда мүгедектер мен мүмкіндігі шектеулі адамдарға мамандандырылған бейімдеу пәндерін (модульдерін) көрсете отырып, инклузивті білім беру нысандары көзделген білім беру бағдарламасына арнайы қосымша әзірлеуді қамтамасыз етеді.

5.5. Декандардың оқу жұмысы жөніндегі орынбасарлары даярлық / БББ бағыттарын, топ нөмірін және денсаулық жағдайы бойынша нақты шектеulerді көрсете отырып, студенттердің деректерін есепке алуды жүргізеді; күнтізбелік оқу кестесіне сәйкес денсаулық мүмкіндігі шектеулі студенттердің окуын бақылауды және денсаулық мүмкіндігі шектеулі оқытуши – студенттің өзара іс-қимылын түзетуді жүзеге асырады.

5.6. Кафедралардың оқытушылары қажет болған кезде мүгедектерге және денсаулық мүмкіндігі шектеулі тұлғаларға инклузивті білім беруді қамтамасыз ету үшін оқу пәндерінің бағдарламаларын және бағалау құралдарының қорларын түзетеді.

5.7. Университет әкімшілігі денсаулық мүмкіндіктері шектеулі студенттер үшін қолжетімді орта жағдайын жоспарлы түрде жетілдіріп отырады.

Әзірлеушілер:

АДД директоры
Э.Ф.К., профессор

М.Т. Даниярова

АДД директорының
орынбасары

С.Б. Глазунова

	<p>Ерекше білім беру қажеттіліктері бар тұлғалар үшін жоғары білімнің білім беру бағдарламалары бойынша Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университетіндегі білім беру қызметін іске асыру тәртібі туралы ЕРЕЖЕ</p>	<p>Нұсқа 1 2020ж.</p>
	КЭУК-П-04-2020	стр.7 из 8

Келісілді:

Академиылық мәселелер және
жаңа технологиялар жөніндегі
проректор
э.ғ.к., профессор

СДД директоры

Розыгул

Мулікова

Р.О. Бұғыбаева

С.А. Муликова

Ерекше білім беру жақеттіліктері бар тұлғалар үшін жоғары білімнің білім беру бағдарламалары бойынша Қазтұтынуодағы Қарағанды экономикалық университетіндегі білім беру қызметтің іске асыру тәртібі туралы
ЕРЕЖЕ

Нұсқа 1
2020ж.

КЭУК-П-04-2020

стр.8 из 8

1-қосымша

Танысу парагы